

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 czerwca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zobowiązał P. F. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01.01.2012 r. do 29.02.2012 r., od 01.10.2012 r. do 31.08.2013 r. oraz od 01.11.2013 r. 31.01.2014 r. w łącznej kwocie 26484,22 zł i odsetek ustawowych za okres od 26.01.2012 r. do 30.06.2016 r., tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 14763,51 zł. (decyzja ZUS – k. 95 – 96 akt ZUS)

Wnioskodawca złożył odwołanie do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 2 września 2016 r. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji ZUS i uznanie, że nie jest zobowiązany do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń oraz o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania. Skarżący wskazał, że był przekonany, iż po złożeniu przez niego dokumentów w ZUS w dniu 21.07.2016 r. jego sprawa zostanie przekazana do Sądu. (odwołanie k. 2 – 2 verte)

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 30 września 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o odrzucenie odwołania z uwagi na przekroczenie przez wnioskodawcę miesięcznego terminu do złożenia odwołania określonego w art. 477⁹ § 1 kpc. Organ rentowy wskazał, że zaskarżona decyzja została doręczona P. F. w dniu 13 lipca 2016 r. W dniu 21.07.2016 r. wnioskodawca złożył wniosek o ponowne wydanie decyzji w tej sprawie załączając zaświadczenie z Kuratorium o treści identycznej z zaświadczeniem znajdującym się w aktach rentowych z 16.07.2015r. Decyzją z dnia 22.08.2016 r. odmówiono ponownego wydania decyzji o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń. (odpowiedź na odwołanie k. 3 – 3 verte)

Postanowieniem z dnia 2.11.2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi ustanowił dla wnioskodawcy P. F. pełnomocnika z urzędu. (postanowienie k. 14)

Na terminie rozprawy z dnia 8 grudnia 2016 r. profesjonalny pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, gdyż nie zostały one uiszczone w całości ani w części. Pełnomocnik ZUS wniósł o odrzucenie odwołania, które zostało złożone po terminie. (protokół rozprawy z dnia 8.12.2016 r. oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy 00:13:16, oświadczenie pełnomocnika ZUS 00:17:29)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił, co następuje.

Wnioskodawca P. F. urodził się w dniu (...), był uczniem Niepublicznego Gimnazjum dla Dorosłych w Ł. i w oparciu o zaświadczenie ze szkoły z 8.01.2011r i 8.02.2012r i 13.09.2013r. z tytułu nauki w wyżej wskazanej szkole P. F. pobierał rentę rodzinną po zmarłym ojcu J. G. (1) od 2.12.2010r do 31.01.2014r (k.9 akt ZUS, akt urodzenia P. F., akt zgonu J. G., zaświadczenie ze szkoły – k. 11, k. 43, k. 54 akt ZUS, decyzja ZUS – k. 29 -30, k. 35 -36, k.45- 46, k. 57-58, k. 66-67 akt ZUS)

Decyzją z dnia 30 czerwca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., doręczoną w dniu 13 lipca 2016 r., zobowiązał P. F. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01.01.2012 r. do 29.02.2012 r., od 01.10.2012 r. do 31.08.2013 r. oraz od 01.11.2013 r. 31.01.2014 r. w łącznej kwocie 26484,22 zł i odsetek ustawowych za okres od 26.01.2012 r. do 30.06.2016 r., tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 14763,51 zł. (decyzja ZUS k. 95 – 96 akt ZUS, zwrotne potwierdzenie odbioru k. 97 – 98 akt ZUS)

Powyzsza decyzja ZUS zawiera pouczenie, iż przysługuje od niej odwołanie do Sądu Okręgowego w Łodzi Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, że odwołanie należy wnieść na piśmie za pośrednictwem Oddziału (Inspektoratu) ZUS, który wydał niniejszą decyzję lub ustnie do protokołu w tym Oddziale w terminie miesiąca od dnia doręczenia niniejszej decyzji. Po tym terminie decyzja ta staje się ostateczna. (decyzja ZUS k. 95 – 96 akt ZUS)

P. F. legitymuje się podstawowym wykształceniem (okoliczność bezsporna)

W okresie od 13.07.2016 r. do 2.09.2016 r. wnioskodawca dorywczo pracował. Nie był on wtedy chory i mógł chodzić. Ubezpieczony nie przeczytał pouczenia do zaskarżonej decyzji. Wiedział, gdzie się znajduje siedziba Sądu Okręgowego w Łodzi. Wnioskodawca stawiał się osobiście w ZUS oraz telefonował do organu rentowego. Został on poinformowany, że ma obowiązek przedłożyć zaświadczenie o tym, że się uczy. Powiedziano mu, żeby pojechał do Kuratorium (...) po zaświadczenie, ponieważ jego szkoła już nie funkcjonowała. Kuratorium (...) wydało mu zaświadczenie dotyczące przebiegu jego okresu nauki w Niepublicznym Gimnazjum dla Dorosłych w Ł.. P. F. doszedł wówczas do wniosku, że jeśli dostarczy zaświadczenie z Kuratorium (...), to sprawa będzie załatwiona. (okoliczności przyznane przez wnioskodawcę na rozprawie w dniu 8.12.2016r. 00:02:17 – 00:13:16)

W dniu 21.07.2016 r. wnioskodawca złożył wniosek o ponowne wydanie decyzji w przedmiocie zwrotu nienależnie pobranej renty rodzinnej załączając zaświadczenie z Kuratorium (...) w Ł. z 30.03.2015r. o treści identycznej z zaświadczeniem znajdującym się w aktach rentowych z 16.07.2015r. potwierdzając w tym wniosku okresy wynikające z tego zaświadczenia. (wniosek z 21.07.2016 r. k. 103 akt ZUS, zaświadczenia z Kuratorium (...) w Ł. k.105 akt ZUS)

Decyzją z dnia 22.08.2016 r. odmówiono wnioskodawcy ponownego wydania decyzji o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń. (decyzja k. 106 akt ZUS)

Wnioskodawca do szkoły uczęszczał bardzo rzadko i dlatego nie był klasyfikowany. Nie miał on bowiem właściwej frekwencji na zajęciach. (okoliczności przyznane przez wnioskodawcę na rozprawie w dniu 8.12.2016 r, 00:02:17 - 00:13:16, dzienniki zajęć szkoły – k.94A akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił w oparciu o dokumenty załączone do akt sprawy, akt ZUS nadto o okoliczności przyznane przez samego ubezpieczonego P. F. na rozprawie w dniu 8.12.2016 roku. Na podkreślenie zasługuje okoliczność, iż twierdzenia wnioskodawcy zawarte w odwołaniu, iż po złożeniu wniosku z 21.07.2016 roku i zaświadczenia z Kuratorium (...) w Ł. w tym dniu, jego sprawa miała zostać przekazane do Sądu, nie zasługują na wiarę. P. F. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika nie przedstawił na tę okoliczność żadnych dowodów, a sam wniosek z 21.07.2016 roku dotyczy ponownego wydania decyzji odnośnie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w związku ze złożeniem zaświadczenia z Kuratorium (...). Pismo to nie jest skierowane do Sądu Okręgowego w Łodzi, a w wyniku tego wniosku została wydana decyzja przez ZUS z 22.08.2016r. W tej sytuacji wniosek ten nie może być traktowany jako odwołanie od decyzji ZUS z 30.06.2016r.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie nasuwa wątpliwości i pozwala tym samym na wydanie rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie P. F. podlega odrzuceniu.

Zgodnie z treścią art. 477⁹ § 1 kpc odwołanie do Sądu od decyzji organów rentowych wnosi się na piśmie do organu, który wydał decyzję lub do protokołu sporządzonego przez ten organ, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji.

W myśl art. 477⁹ § 3 kpc Sąd odrzuci odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się. Ciężar udowodnienia powyższych okoliczności oraz faktu złożenia odwołania we właściwym terminie spoczywa na wnioskodawcy (art. 232 kpc)

Dla stwierdzenia, czy termin do złożenia odwołania został zachowany podstawowe znaczenie ma ustalenie daty doręczenia decyzji stronie odwołującej się od niej. W tym zakresie kierować się należy regułami ustanowionymi w postępowaniu administracyjnym, albowiem faza poprzedzająca postępowanie sądowe w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych ma charakter postępowania administracyjnego (art. 40 do 45 kpa).

Zgodnie z tymi przepisami pisma doręcza się stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela lub pełnomocnika - temu przedstawicielowi lub pełnomocnikowi. Jednostkom organizacyjnym i organizacjom społecznym doręcza się

pisma w lokalu ich siedziby do rąk osób uprawnionych do odbioru pism lub na adres do doręczeń wskazany przez stronę. Przepis art. 44 kpa stosuje się odpowiednio.

W niniejszej sprawie Sąd z urzędu dokonuje sprawdzenia zachowania przez ubezpieczonego terminu do wniesienia odwołania, ale także w przypadku stwierdzenia opóźnienia, ocenia jego rozmiar oraz jego przyczyny. Sąd ma możliwość potraktowania spóźnionego odwołania tak, jakby zostało wniesione w terminie. Może tego jednak dokonać pod warunkiem uznania, że przekroczenie terminu nie jest nadmierne oraz, że nastąpiło z przyczyn niezależnych od skarżącego i stosownie do oceny tych okoliczności Sąd odwołanie odrzuca albo nadaje mu bieg. Wymienione w art. 477⁹ § 3 kpc przesłanki przyjęcia i rozpoznania odwołania mimo jego złożenia po upływie terminu muszą wystąpić łącznie, tj. przekroczenia terminu nie może być nadmierne, a przyczyna tego musi być niezależna od odwołującego się przy czym ocena, czy przekroczenie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się jest pozostawiona ocenie Sądu. Brak którejkolwiek z wymienionych przesłanek skutkuje zastosowaniem sankcji w postaci odrzucenia odwołania. Ocena nadmierności opóźnienia powinna być odniesiona do końcowej daty miesięcznego terminu do wniesienia odwołania, a zatem opóźnienie powinno być liczone nie od daty otrzymania decyzji organu rentowego lecz od końca terminu do wniesienia odwołania. (por wyrok SN z 24.06.2015r sygn. IUK 347/14 opubl. w LEX nr 1771401, wyrok SN z dnia 18.03.2015r – sygn. I UK 271/14 opubl. w LEX nr 168220, wyrok SA we Wrocławiu z 23.09.2014r – sygn. II AUa 531/14 opubl. w LEX nr 1953216, postanowienie SA w Szczecinie z 11.04.2014 – sygn. II AUz 31/14 opubl. w LEX nr 1451801, wyrok SN – sygn II UK 340/13 z dnia 14.03.2014r opubl. w LEX pod nr (...), postanowienie SA w Gdańsku z 22.07.2013r. – sygn. II AUz 233/13 opubl. w LEX nr 1353692, postanowienie SA we Wrocławiu z 7.08.2012r w sprawie III AUz 174/12 opubl. w LEX nr 1216432 oraz SA we W. z 27.03.12r – sygn. III AUz 77/12 opubl. w LEX nr 1164697, postanowienie SA w Rzeszowie z 27.09.2012r – sygn. III AUz 73/12 opubl. w LEX nr 1217762, por. Wyrok SN z 8.06.2004r sygn. III UK 45/04 opubl. w LEX nr 585844)

Odnosząc się do niniejszej sprawy należy podkreślić, że ZUS wydał decyzję z dnia 30 czerwca 2016 r., w której zobowiązał P. F. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01.01.2012 r. do 29.02.2012 r., od 01.10.2012 r. do 31.08.2013 r. oraz od 01.11.2013 r. 31.01.2014 r. w łącznej kwocie 26484,22 zł i odsetek za okres od 26.01.2012 r. do 30.06.2016 r., tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 14763,51 zł. Decyzja ta została wydana i doręczona wnioskodawczyni w dniu 13 lipca 2016 r.

Odwołanie od tej decyzji wnioskodawca złożył dopiero w dniu 2 września 2016 r. mimo, iż miesięczny termin do złożenia odwołania minął w dniu 12 sierpnia 2016 r.

Przekroczenie terminu nie jest nadmierne jednakże w ocenie Sądu Okręgowego w Łodzi P. F. nie wykazał w toku procesu dostatecznie, iż przekroczenie terminu do złożenia odwołania nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się.

W okresie od 13.07.2016 r. do 2.09.2016 r. wnioskodawca dorywczo pracował, a co za tym idzie przebywał w mieście. Nie był on wtedy chory i mógł chodzić. Wiedział on również, gdzie się znajduje siedziba Sądu Okręgowego w Łodzi.

Ponadto wnioskodawca jak sam przyznał na rozprawie stawiał się osobiście w ZUS oraz telefonował do organu rentowego, bo składał zaświadczenie z Kuratorium (...) i pomimo tego przez ten okres nie złożył on odwołania od decyzji ZUS, nie przeczytał nawet pouczenia znajdującego się pod decyzją, co sam również przyznał. Wnioskodawca złożył jedynie wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, który został rozpatrzony przez ZUS decyzją odmowną z dnia 22.08.2016 roku.

W orzecznictwie sądowym do niezawinionych przez stronę przyczyn uchybienia terminu do złożenia odwołania zalicza się np. nagłą chorobę strony, która uniemożliwiła podjęcie czynności procesowych, przerwę w komunikacji, powódź, udzielenie stronie wadliwej informacji co do terminów zaskarżenia, a także nieprawidłowości w doręczeniu pisma sądowego. Przy ocenie istnienia lub braku winy w uchybieniu terminu procesowego jako kryterium przyjmuje się obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od osoby przejawiającej dbałość o własne, życiowo ważne sprawy. (por. postanowienie SN z dnia 14.01.1972r sygn. II CRN448/71 opubl. w OSP 1972nr 7-8, poz 144,

postanowienie SN z 14.04.1999r – sygn II UKN 555/98 opubl. W OSNAPiUS z 2000r nr 14, poz. 561, postanowienie SN z dnia 25.04.2008r – sygn. I UZ 1/08 – nie publikowane).

Mimo przekroczenia ustawowego terminu do złożenia odwołania w przedmiotowym postępowaniu nie wskazano okoliczności usprawiedliwiających niedopełnienie czynności w terminie takich jak np. zdarzenie nagłe, uniemożliwiające dokonanie czynności, którego strona nie mogła przewidzieć i zabezpieczyć się przed jego skutkami.

W ocenie Sądu Okręgowego w Łodzi wnioskodawca z całą pewnością nie wykazał należytej staranności w zadbanii o swoje interesy, gdyż po niewątpliwym zapoznaniu się z treścią decyzji z dnia 30.06.2016 r. nie wyjaśniał kwestii związanych ze złożeniem odwołania w siedzibie organu rentowego, nie przeczytał nawet pouczenia zawartego pod treścią tej decyzji i mimo dobrego stanu zdrowia odwołanie złożył dopiero w dniu 2 września 2016 r.

Podkreślić należy, że w świetle orzecznictwa sądowego okoliczność w postaci niezajomości prawa nie może być uznana za okoliczność usprawiedliwiającą uchybienie terminowi do wniesienia odwołania (niepublikowany wyrok NSA z dnia 29 sierpnia 1997 r., (...) SA 101/96).

W ocenie Sądu pouczenie zawarte w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 czerwca 2016 r. było prawidłowe oraz na tyle zrozumiałe i czytelne, że pełnoletni wnioskodawca mógł je odnieść do własnej sytuacji a niedopełnienie czynności w terminie było jedynie wynikiem braku należytej dbałości o własne interesy.

Zgodnie z treścią art. 477⁹§3 kpc oraz cytowanych wyżej orzeczeń Sądów do merytorycznego rozpoznania przez Sąd odwołania wniesionego po upływie miesięcznego terminu niezbędne jest łączne spełnienie obu warunków, tj. przekroczenie terminu nie może być nadmierne, a przyczyna przekroczenia terminu do złożenia odwołania musi być niezależna od odwołującego się. Brak którejkolwiek z tych przesłanek skutkuje zastosowaniem sankcji w postaci odrzucenia odwołania.

Uwzględniając wszystkie wskazane wyżej okoliczności oraz okoliczność przekroczenia terminu przez ubezpieczonego do złożenia odwołania i braku dowodów potwierdzających złożenie odwołania w terminie bądź potwierdzających, że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się, Sąd Okręgowy w Łodzi uznał, iż odwołanie w niniejszej sprawie jest spóźnione oraz podlega odrzuceniu na podstawie art. 477⁹ § 3 kpc.

Kwotę nieopłaconych kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika z urzędu wnioskodawczy Sąd zasądził stosownie do art. 29 ust. 1 Ustawy prawo o adwokaturze z dnia 26 maja 1982 r. (Dz. U. z 2002 roku nr 123 poz. 1058) oraz § 2 i § 4 w zw. z § 15 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu. (DZ. U. z 2015 r., poz. 1801 tj.)

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

KB